

Poku?aj slem kritike iz pera Natalije Aleksi?

Pi?e: Milan Mijatovi?

Slemerka sa Poezina Simonida Banjeglav

Poku?a?u po?teno i bez strasti da analiziram tekst Natalije Aleksi?. Nije mi cilj da ovde „branim“ scenu koju gradim ve? devet godina, nita da napadam mladu pesnikinju koja je zanimljiva po tome ?to je prva poku?ala da analizira doma?u slem scenu. Cilj mi je da po?teno i objektivno sagledam njen tekst i poku?am da do?em do nekih odgovora. Moram da priznam da se desila jedna dobra stvar. Mladi ljudi ?ele da se bave analizom i kritikom doma?e slem scene. Pre to nije bio slu?aj. To je znak da se u Srbiji stvari menjaju i da se sve vi?e mladih ljudi interesuje za scenu koja izlazi iz akademskih okvira i nudi ne?to novo i druga?ije.

Na?alost, Natalija Aleksi? se veoma slabo informisala o doma?oj slem sceni pre nego ?to je po?ela da pi?e ovaj tekst. Meni je iskreno ?ao ?to vi?e nije prou?ila literaturu i dostupne izvore informacija. Ona po?inje svoj tekst tako ?to navodi da se u Srbiji malo zna i govori o slem performansu. To nije istina. Postoje jasni podaci na tu temu i mogu se proveriti. Uputio bih Nataliju na moj tekst „Nastanak i razvoj slem scene u Srbiji“ gde su jasno navedeni podaci gde i kada su izvo?eni slem performansi i slem festivali u Srbiji. Prvo slem takmi?enje je organizovano 2002. godine u Beogradu u Domu omladine Beograda. Nakon ovog takmi?enja odr?ano je jo? jedno takmi?enje u DOB-u a zatim tre?e po redu u Studentskom kulturnom centru Beograda. Od 2010. godine do 2016. godine predstavnici Dru?tva knji?evnika Vojvodine su organizovali takmi?enje za najboljeg slem pesnika Srbije. Dalje ne bih nabrajao doprinos mese?nog doga?aja „Pesni?enje“ i mese?nog doga?aja „Poezija u ku?i“ za razvoj slem scene u Srbiji, nastanak „Poetarijuma“ i sli?nih manifestacija. O?igledno je da Natalija ni?ta o tome ne zna i naivno tvrdi „da se u Srbiji malo zna i govori o slem performansu“. Predstavnici Poezina su proteklih godina organizovali solidan broj slem tribina po Srbiji i vi?e nego solidan broj slem festivala o kojima Natalija vrlo malo zna ili nije uop?te informisana. Predstavnici Poezina su prvi organizovali slem tribinu, video prezentaciju i slem radionicu u Novom Pazaru ?to smatramo na?im doprinosom da se slem ideja pro?iri i promovi?e u svim krajevima Srbije. Mogao bih ovde pomenuti i druge gradove po Srbiji gde smo organizovali slem tribine i doga?aje, ali nema potrebe, sve je proverljivo i dokumentovano u arhivi Slem Studija, sajta za razvoj slem scene u Srbiji. Poezin je prva organizacija u Srbiji koja unazad godinama ?alje slemere i slemerke na evropski slem ?ampionat i ima intenzivne kontakte u regionu i u svetu sa evropskim promoterima slema. Da li je dovoljno re?i da su na?i slemeri u?estvovali na radionici Mark Smita osniva?a i oca slem poezije? Da li nas to makar malo kvalifikuje da razmi?ljamo o slemu i bavimo se slem scenom? Da je Natalija makar malo poku?ala da se pripremi i vi?e sazna o slem sceni, prona?la bi na?u slem arhivu na internetu gde se nalaze tekstovi o slemu i o slem sceni. Odli?an tekst Mark Smita o po?ecima slema u Americi, magistarski rad Ivane ?or?evi? i razne prevode tekstova o slemu. Ona jednostavno nije dobro uradila doma?i zadatak. Nije se informisala o temi.

Natalija navodi da pojedinci u Srbiji smatraju sebe slem performerima, ali da taj kvalitet nije ni pribli?an istinskom slemu. Ovde ba? nije jasno na ?ta je mislila. Na koje pojedince misli? Da li misli da svi slemeri u Srbiji ne mogu da postignu taj tra?eni kvalitet ili samo pojedini slemeri? U njenom iskazu je upotrebljena re? „pojedinci“. Verujem da je mislila na pojedine slemere, a ne na sve slemere u Srbiji. Zatim nije se izjasnila kakve su slemerke i da li one posti?u ?eljeni kvalitet i da li su se one probli?ile istinskom slemu. Ovu dilemu treba razjasniti. U poslednjih devet godina Poezin je uspeo da okupi oko dvadesetak slemere i slemerki koji poeziju izvode kao poetski performansi. Na kraju ovog teksta nave?u ljude koji su obele?ili svojim nastupima na?u doma?u slem scenu, a ovde bih samo pomenu Gorana ?ivkovi?a iz Ni?a. Goran je nekoliko puta bio slem ?ampion Srbije i osvojio je presti?ne knji?evne nagrade. Natalija verujem nije mislila na njega kada je pominjala „pojedince“. Zatim slem pesnikinja Simonida Banjeglav koja je prva ?ena koja je osvojila nagradu za najboljeg slem pesnika Srbije u Novom Sadu. Verujem da ni na nju nije mislila. Pa na koga je onda mislila? Poku?a?u da ispravno protuma?im njenu re?enicu, ali za sada da pomenemo jo? jednu stvar.

Natalija Aleksi? poku?ava ukratko da opi?e nastanak i razvoj slem pokreta u Americi u ?ikagu. Bez ?elje da vre?am, ovaj opis je nepotpun, zbrzan i aljkavo napisan. Mogla je makar da pomene godinu nastanka slema, ko su osniva?i i u kojim klubovima su odr?ani prvi slemovi. Jednostavno, trebala je bolje da prou?i literaturu, u?e dublje u istorijat slema i postavi precizne podatke. Ovako

se sve svodi na nepotpune navode. „Kao deo performativnog nastupa, nastao je u ?ikagu..." Kao deo ?ega? Ova re?enica unosi konfuziju i stvari ne postaju jasnije. Kakvog performativnog nastupa? Ispada da je slem deo ne?ega, neke ?ire celine. Ta?no je da slem spada u performans, ali kakav performans? ?ta ga odre?uje? Po ?emu se razlikuje od pozori?nog performansa? Za?to je druga?iji od poetskog performansa koji nije slem performans? Kakva je razlika izme?u Spoken Word scene i slem scene? Za?to je slem zna?ajan i ?ta ga izdvaja od dosadnog akademskog ?itanja poezije u biblioteci? Ona dalje navodi: „Vera u izgovorenu re?, buka i aplauzi bili su revolucionarni u to doba u Americi". Za?to bi zaboga vera u izgovorene re?i, buka i aplauzi bili revolucionarni? Za?to je buka ravalucionarna? Mislim da je Natalija debelo proma?ila temu kada je pisala o nastanku slema i o tome za?to je zna?ajan, da upotrebim njenu re? „revolucionaran". Da je samo malo bolje prou?ila literaturu, shvatila bi da je slem revolucionaran po na?inu na koji se izvodi poezija. Performans i performativno izvo?enje poezije su ono revolucionarno ?to razlikuje slem od dosadnih akademskih ?itanja poezije. Mark Smit ka?e: „Slem se razlikuje od mnogih poetskih pokreta jer predstavlja i uklju?uje: performans, zajednicu i publiku." Dalje Mark navodi da je istinska promena nastupila uvo?enjem performansa. Problem je ?to se Natalija bavi spolja?njim manifestacijama slem scene, a ne su?tinom. Meni je iskreno ?ao ?to nije bolje prou?ila literaturu jer ovako, njen tekst je povr?an i pun nelogi?nosti i pogre?nih zaklju?aka.

Sada bih se vratio na pojedince koji ne dosti?u pravi kvalitet slema. Natalija navodi da je videla slem na najmanje dva mesta. Otkrila ga je u kricima starca na ulici i kada je videla slepu ?enu na bini koja govori o svojoj borbi. Zatim navodi da je Slem Studio Poezin aktivan ve? godinama na takozvanoj slem sceni (valjda misli na organizaciju Poezin jer Slem Studio je sajt). Citiram: „... ono ?to najvi?e vidim su srednjeve?ni testosteroni koji govore o svojim seks avanturama ili proma?enom ?ivotu". Mislim da je mislila na „sredove?ne" testostosterone pa ako jeste, nek ispravi ovu gre??icu u tekstu. Ovo ka?em bez ?elje da se rugam jer svako pravi gre?ke prilikom kucanja i to je normalno. Zatim dalje navodi da je neprijatno ?okirana nastupima pojedinih pesnika i da kada povede prijatelje na Poezin, upozorava ih da mogu biti neprijatno ?okirani. Zatim navodi da ljudi na Poezinu „?udno" izgledaju. Pominje pesnika koji ka?e u svojoj pesmi: „Te no?i kada si le?ala gola na meni i ljubila me, ja sam pitao da li mogu da ti stavim". Ovde dolazi do pogre?nog tuma?enja stiha, jer pesnik zapravo ka?e: „ Te divne no?i kada si le?ala gola na meni i ljubila me a ja pitao da li smem da ti stavim". Natalija navodi da nakon ove pesme broji koliko jo? ima pesnika i kada ?e kraj. Navodi da se pita „za?to su ovi ljudi potpuno poludeli". Zatim navodi da ipak ostane do kraja jer je zainteresovana da vidi dokle sve to ide.

U ovom tekstu uop?te nije problemati?no to ?to je primetila da ima dosta ljudi srednjih godina koji dr?no nastupaju. „Sredove?ni testosteroni" zaista postoje i hodaju na Poezin doga?ajima. Penju se na binu i redovno nastupaju. Pored sredove?nih pesnika i pesnikinja, nastupa dosta i mladih ljudi. Ponekad ima vi?e mladih pesnika i pesnikinja, a ponekad starijih. U ovim njenim re?ima vidim ?elju da zastupa omladinu i da se bori za prava mladih ljudi koji tek treba da se afirmi?u na pesni?koj sceni. Izraz „sredove?ni testosteroni" ?ak nije ni uvredljiv. To zna?i da starija ekipa ima jo? dovoljno snage i energije da se bavi poezijom. Problemati?ne su druge stvari u njenom izlaganju.

Mada, njeno zapa?anje mo?e se tuma?iti i druga?ije. Ejdzizam na? svagda?nji! Ni?ta novo za dodatna tuma?enja drage Natalije, a svodi se na tako mrsku re? „starosna diskriminacija". Kada bih ispoljio zloradost, kao osnovu teksta upotrebio bih re?enicu: „Uхватili smo Stvoritelja za pimpek zato ?to smo mladi i zeleni". Treba da se zabrinu curice i de?aci koji kao svoju jedinu prednost u pesni?koj areni vide da su - mladi.

Da otkrijemo tajnu, ja sam izvodio erotsku pesmu. Mogu slobodno da ka?em da je to moja jedina erotska pesma. U drugim pesmama ponekad se spomene neki seks, ali ne tako ?esto i nije glavna stvar u pesmi. Ova pesma je napisana sa namerom da opi?e neka moja seksualna iskustva na zabavan na?in. Tada kada sam izvodio pesmu, klub je bio pun od zida do zida i publika je pozitivno reagovala na moje izvo?enje pesme. Dobio sam aplauze, a ljudi su se smejali. Verujem da je Natalija bila ?okirana, ali ve?ina ljudi je pozitivno reagovala na moj nastup. ?ta je zapravo sporno u toj pesmi? Mu?karac pita devojkicu da li sme da joj stavi? Devojkicu koja le?i na njemu i ljubi ga? ?ta je tu tako ?okantno i neprijatno? Pre mene su mnogi autori pisali mnogo slobodnije pesme i objavlivali unazad, decenijama i vekovima. Danas se zgra?avati nad ovim re?ima u 21 veku, posle svega ?to je objavljeno u poeziji je vi?e nego licemerno. Ginzberg ima pesmu gde pi?e o tome kako jebe mladi bra?ni par. Opisuje detalje. Da li Nataliju ?okiraju i ove pesme bitnika? Ako je tako, preporu?ujem joj da ne ?ita ve?inu savremenih pesnika jer mo?e da naleti na stihove koji bi u njoj izazvali neprijatan ose?aj.

Natalija navodi da sredove?ni testosteroni nastupaju na sceni i izvode pesme koje govore o njihovim „proma?enim ?ivotima". Da li je mogu?e da Natalija bolje poznaje njihov ?ivot od njih samih? Da li je mogu?e da Natalija bolje poznaje moj ?ivot od mene? Na osnovu ?ega je zaklju?ila da su ?ivoti sredove?nih pesnika i pesnikinja na Poezinu proma?eni? Zatim, na osnovu ?ega je zaklju?ila da pesme koje izvode sredove?ni slemeri govore ili o seks avanturama ili o proma?enim ?ivotima? Natalija ponovo pri?a o stvarima koje nije dobro prou?ila. Ja imam samo jednu erotsku pesmu, a ve?ina mojih pesama ne govori o meni. Moja pesma „Supermen" koja se svidela Mark Smitu govori o hegemoniji Amerike i siled?ijstvu NATO pakta. Kome ja da verujem, njoj ili Mark Smitu?

?ovek je bio odu?evljen mojim nastupom u Celju u Sloveniji i rekao mi je da sam odli?an na sceni. Ako mi Mark Smit ka?e da imam odli?an nastup i da sam dobar slemer, da li da verujem njemu ili Nataliji koja ka?e da ne posti?em tra?eni kvalitet? Mark Smit je osniva? slem pokreta „slam papi“, ?ovek koji je izmislio ?itavu stvar. A ko je Natalija? Natalija je pesnikinja koja ?ita svoje pesme na na?in koji ?itaju pesnici i pesnikinje koji se ne bave poetskim slem performansom. Ona jednostavno nije slem performerka. Nikada se nije bavila aktivno slemom i nikada nije nastupala kao slemerka. Po svom nastupu, jednostavno pripada akademskoj knji?evnoj sceni. ?ita sa papira prili?no bezizra?ajno i to je sve. Ne ulazim u kvalitet njene poezije, govorim isklju?ivo o performansu. Potpuno je legitimno da neko ko nije slem performer ?eli da se bavi slem kritikom i da pi?e o tome. U Americi kada je po?ela ?itava stvar, mnogi pesnici su napali ?itav pokret i nazvali slem: „?ubretom“, „to je smrt poezije“, „buka?i“, „vulgarni bezveznjaci“... Da li treba dalje da nabrajam? Ponavljam, legitimno je ?to se Natalija bavi slem kritikom, ali zaboga devojko informi?i se malo bolje, prou?i literaturu, nemoj samo bacati re?i u word fajl... Nije problem ?to ti se ne dopada moja poezija, ?to si ?okirana i neprijatno iznena?ena, ?to misli? da su nam ?ivoti proma?eni i da smo vulgarni, samo molim te, iskreno te molim bolje se informi?i i napi?i tekst koji ima te?inu. Koji je potkovan pravim argumentima i ?injenicama.

Koliko god da su nam proma?eni ?ivoti, a ja mislim da nisu, ti se osvrni i pogledaj oko sebe. Mo?da te neko nasmeje ili oraspolo?i na Poezinu. Mo?da zna? vi?e o mom ?ivotu od mene samog, mo?da ti je neko ?apnuo na uvo, neko sklon drami, da mi je ?ivot proma?en pa pi?em „proma?ene“ pesme. Mo?da ta osoba zna vi?e o mom ?ivotu od mene samog. Konsultuj je, pitaj je, kako da napi?e? zaista dobru kritiku slem scene ili neka ona napi?e sama, neka se raspi?e... :) Zar ne zna? Natalija da su pesnici odavno poludeli? Za?to te pla?i ludilo na Poezinu? O?ekuje? da pesnici budu razumna i racionalna bi?a? Putuju?i trgovci? Advokati? Psiholozi? Aktivisti u kulturi? Ne Natalija, oni su ludaci, jer kako ka?e izreka da nema nas ludih, vi normalni biste poludeli od dosade.

A sada da se vratimo na temu. Zaista po?tujem nameru autorke teksta da se bavi mladima i to je lepo, ali mi stariji nemamo nameru da si?emo sa scene. Naprotiv, osta?emo tamo koliko god mo?emo. Mladi svojom mlado??u i poletom uvek ?e napraviti prostor za sebe na pesni?koj sceni, ali to ?to je neko mlad, ne govori ni?ta o njemu. Svako ima svoje ime prezime i to je jedino ?to se ra?una. Na kraju potpuno bih se slo?io sa Varvarom Vu?kovi? (srednjo?kolskim autoritetom za slem, koji nikad nije izveo slem performans na pesni?koj sceni i ovih dana ?eka da postane punoletan) kada ka?e: „Slem poezija treba da sadr?i performans koji se ne bavi seksizmom ili ma?izmom. To treba da bude doga?aj uobli?en glumom i poetskim kazivanjem. Ljudi koji se bave slemom trebaju mnogo vi?e da istra?uju i ?itaju da bi bili inspirisani za nastup. Slem nije baha?enje nekim ?argonom i gledanje u jednu ta?ku?. Mislim da je Varvara napisala pravu stvar. Varvara je vi?e puta nastupala na Poezinu. Moje skromno mi?ljenje je da ima potencijal za slem nastupe i da treba da se oslobodi papira koji je ograni?ava u komunikaciji sa publikom. Mogla bi da napreduje i da se razvija kao slem performerka, ako to ?eli. Na ?alost, za sada je samo srednjo?kolski autoritet za...? Napomenuo bih da su predstavnici Poezina organizovali 2016. godine „?ENSKI slem performans“ u klubu Polet gde su mogli da se ?uju poetski glasovi anga?ovanih slem performerki. Tada su nastupile slem pesnikinje koje su odu?evile publiku. Ideja ljudi koji vode Poezin je da animiraju ?to vi?e pesnikinja da se bave slem performansom a ne da to bude samo „mu?ka“ stvar.

Na Poezinu su nastupali razni slemeri i slemerke. Neki su bili dobri, neki odli?ni, neki osrednji. Razumeo bih da visoke kriterijume na Poezinu ?ele da postave ljudi koji se bave slemom i postigli su u slemu velike domete. Natalija Aleksi? nije jedna od tih ljudi. Nije ni Varvara, mada je ?to se ti?e argumenata mnogo preciznija i jasnija od Natalije. Natalija je zalutala u slem i mi smo joj rekli „zdravo, ostani ovde ako mo?e?“. Toliko od nas. :) E da. Potrudi se da ne poludi? na Poezinu.

* Zaista mnogo kreativaca je nastupilo na Poezinu. Neki od njih su dostavili svoje bigrafije za sajt Slam Studio. Umesto nabranjanja imena i prezimena, na ovom linku ko ?eli mo?e pogledati ko su ti ljudi.